

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

คนเรานะปรารถนาความสุข เห็นไหม เราปรารถนาความสุขกัน ที่เรามาเรามาเพื่ออะไรกัน เราเพื่อแสวงหามะ เราแสวงหาที่พึ่ง พวกเราไม่มีที่พึ่ง ที่พึ่งทางโลกพึ่งไม่ได้ ที่พึ่งทางโลกนี้เป็นแต่ว่าเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยเท่านั้น สิ่งที่อยู่อาศัยเป็นของชั่วคราว มันไม่มีอะไรเป็นที่พึ่งได้จริงเลย เราถึงหาสิ่งที่เป็นที่พึ่งได้จริง ที่พึ่งได้จริงมันเป็นนามธรรม บุญกุศล นามธรรม แล้วมันจะจับต้องได้อย่างไร?

อากาศนี้มันใช้ประโยชน์ได้อะไร อากาศนี้ ออกซิเจน เขาใช้อะไรเขาต้องมีที่ออกซิเจน เขาถึงไปหายใจได้ใช่ไหม ใช้นี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นบุญกุศลมันเป็นนามธรรม มันต้องแลกด้วยใจ แลกด้วยการกระทำของเรา ถ้าเรากระทำขึ้นมา มันจะมีที่พึ่งของเราขึ้นมา เราหาที่พึ่ง เห็นไหม บอกคนมีบุญกุศล คนสร้างบุญกุศลมามาก มันจะลอยมาจากฟ้า ลอยมาจากฟ้า..

มันจะลอยมาจากฟ้ามีนะ ต้องคนทำบุญมหาศาล อย่างเช่น พระสมัยพุทธกาลนะ เวลาบวชถ้าสร้างกุศลมามาก เครื่องบริขารทิพย์มันมาเอง แต่เวลาพาหิยะพึ่งเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์ แล้วขอบวชไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “บวชได้อย่างไร เธอไม่มีบริขาร?” คิดดูสิ พระอรหันต์นะ สำเร็จแล้ว ไปหาบริขาร ๘ หาไม่ได้ ให้ควายขวิดตาย เห็นไหม เพราะอะไร เพราะเขาสร้างของเขามาอย่างนั้นไง

มันอยู่ที่การสร้างสมมา การสร้างสมที่เราทำกันอยู่นี้ นี่หาที่พึ่ง หาที่พึ่งด้วยลงไปด้วยแรงกายแรงใจ แรงใจ เห็นไหม ว่าการนั่งสมาธินี้ได้ประโยชน์อะไร เขาว่าอยู่ทำบุญกุศลจะได้บุญกุศลมาก แล้วนั่งสมาธิเฉยๆ นั่งเฉยๆ จิตสงบ มันจะได้ประโยชน์ตรงไหน?

นี่เพราะเราไม่เคยทำสมาธิกันเลย คนเรานี้ดูเด็กดี เด็กจะจับให้มันนั่งหรือให้มันอยู่สงบ มันเป็นไปได้เพราะเด็กมันนิสัยของเด็ก เห็นไหม ผู้ใหญ่นั่งให้มันนั่งได้ เห็นไหม เราทำบุญกุศล ทำทาน

นี้ทำงานๆ เพราะมันเรื่องของ การแสดงออกของน้ำใจ แต่เวลาทำความสงบของใจ มันต้องนั่งให้จิตสงบขึ้นมา มันพยายามนั่งแล้วให้จิตสงบเข้ามา มันเป็นเรื่องที่ยากมาก แต่เรามองข้ามไปไง มองข้ามว่าไม่ต้องลงทุนลงแรงอะไรเลย แค่จิตสงบแค่นี้มันจะได้บุญกุศลที่ไหน? มันเอาบุญกุศลเอามาจากไหน?

เราไม่ลงทุนลงแรง เราสละ เสียสละขนาดนี้ แต่บุญกุศลได้น้อยกว่า เพราะอะไรรู้ไหม เพราะว่านี่มันเรื่องของเด็กๆ เรื่องของอนุบาล เรื่องของท่าน เรื่องของศีล เรื่องของภาวณา การภาวณานี้มันต้องให้ใจตั้งมั่น ถ้าใจมันตั้งมั่นขึ้นมา กว่ามันจะสงบเข้ามา มันสงบขึ้นมา มันจะรู้จักตัวตนของตัวเอง ถ้าเราจิตสงบเข้ามา มันมีฐานที่ตั้งของเรา ที่พึงมีที่นี้แล้ว เราจะไม่มีตื่นกระแส

คุณดูอย่างกระแสโลกที่มันหมุนเราไป เราเป็นชาวพุทธกัน แล้วมาตื่นอะไรกันตอนนี้ ในสังกมเขาตื่นอะไรกัน เห็นไหม มันตื่นผีตื่นนาง มันออกไปจากตัวเราเองแล้ว เพราะอะไร เพราะไม่มีหลักใจ แล้วถ้ามีหลักขึ้นมา มันจะเกิดปัญญา ถ้าคนมีหลักของใจ มีสมาธิขึ้นมา คนจะมีเขาวนปัญญา คนจะมีที่ตั้ง ถ้าคนมีที่ตั้ง คนมีเขาวนปัญญา มันจะไปโดนครอบงำจากเขาได้อย่างไร?

สิ่งที่ปัจจุบันนี้เราโดนครอบงำเพราะเราอ่อนแอใจ ความคิดเราอ่อนแอ หัวใจเราอ่อนแอ อะไรเหยื่อผ่านมาหน้ากินหมด เห็นไหม โมงฆบรูษตายเพราะลาก ตายเพราะเหยื่อ แล้วเขาก็เอาเหยื่อมาจะจะได้ลาก จะได้สักการะต่างๆ เราก็เชื่อเขาๆ โดยที่ว่ามีจูดยื่นเลย ถ้าเรามีจูดยื่นของหัวใจของเรา

นี่เขาว่า “นั่งสมาธิแล้วได้อะไร?” นั่งสมาธิขึ้นมาก็ร่างกายเราแข็งแรงขึ้นมาไง จิตใจเราเข้มแข็งขึ้นมาไง ถ้าจิตใจเราเข้มแข็งขึ้นมา เราจะไม่มีตื่นไปกับกระแสโลกไป เราจะเป็นปัจเจกบุคคลก็ได้ ถ้าปัจเจกบุคคลนะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาองค์เดียวก่อนในโลก พระปัจเจกวัคคีย์ เห็นไหม

“อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

ปัจเจกวัคคีย์นะ ๕ องค์ แล้วฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมกัน ทำไมพระอัญญาโกณฑัญญะรู้ก่อนเพื่อนล่ะ? รู้ก่อนเพื่อนเพราะได้สร้างบุญกุศลมากกว่าเขา เห็นไหม อยู่

ที่การสร้างบุญกุศล เราสร้างบุญกุศลนี้เหมือนกับวิชาชีพ ถ้าคนมีวิชาชีพเดียวกัน ผู้ที่มีอำนาจการจะอธิบายถึงการกระทำวิชาชีพนั้น ไอ้คนที่เรียนวิชาชีพนั้นมาจะเข้าใจ

นี่ก็เหมือนกัน พอเราเอาเรื่องของทาน เรื่องของศีล เรื่องของภาวนา ถ้าจิตของเรามันพร้อม เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์แสดงธรรมขึ้นมา มันจะแทงใจนะ ธรรมนี้มันสะท้อนหัวใจมาก แต่ถ้าทางโลกนะบอกว่าพวกกัน สนทนากัน ต้องถนอมน้ำใจกัน อย่าทำให้สะท้อนใจกัน

แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เป็นเช่นนั้น! ทีมเข้าไปที่หัวใจมัน! เพราะกิเลสมันอยู่ในใจ! สะท้อนในหัวใจนะ ขนพองสยองเกล้า เทศน์ไปน้ำตาไหลพรากเลย เพราะอะไร เพราะมันสะท้อนหัวใจ เห็นใหม่ ถ้าสะท้อนหัวใจมันมีการเปลี่ยนแปลงใจ

ถ้าโปรแกรมของใจ คุณิ เรามีความคิดของเรา เรายึดทิฏฐิของเรา เห็นใหม่ ใครจะพูดอย่างไรเราก็ไม่ฟัง แต่ถ้าเรามีความเห็น เราไปเปลี่ยนแปลงความเห็นของเรา เปลี่ยนแปลงโปรแกรมอันนี้ เพราะอะไร เพราะธรรมมันเข้าไปสะท้อนในหัวใจ ถ้าธรรมมันทีมเข้าไปในหัวใจ แล้วมันเปลี่ยนแปลงโปรแกรมอันนี้ได้ นี่มันการเปลี่ยนแปลง เห็นใหม่ มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด ความเห็นหยาบๆ ความเห็นเล็กๆ อย่างนี้ เรายึดว่าของเราถูกต้อง ของเรถูกต้องนะ

เราเดินทางอยู่ แล้วเอาปุ๋ยมา เห็นใหม่ ปุ๋ยคอก แล้วเราแบกหามาไกล พอไปข้างหน้าไปเจอเหล็ก ไปเจอเงิน ไปเจอทอง เราจะทิ้งไหม บุรุษ ๒ คนไปด้วยกัน คนหนึ่งเขาทิ้งนะ เขาเปลี่ยนไป ไปถึงบ้าน คนที่ทิ้งมาให้หมด ไปถึงบ้านเขา ภรรยาเขาได้ทองคำ เพราะเขาถือสิ่งที่ทองคำ แต่เราแบกของเรามา เราไม่ยอมทิ้ง เห็นใหม่ เราก็แบกของเราไปตลอดไป เพราะอะไร เพราะเราทิฏฐิของเรา

แต่ถ้ามันสะท้อนหัวใจ มันสะท้อนใจมากนะ ธรรมนี้สะท้อนหัวใจเพราะอะไร เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจ การแสดงธรรมครูบาอาจารย์เรามันสะท้อนหัวใจ มันก็เปลี่ยนแปลงได้ไง มันเปลี่ยนแปลงคนได้ มันเปลี่ยนแปลงความคิดได้ มันเปลี่ยนแปลงได้ มันเปลี่ยนแปลงได้เปลี่ยนแปลงได้ด้วยใคร?

เปลี่ยนแปลงด้วยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครแสดงแล้วแต่ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เข้าสะท้อนในหัวใจของเรา ธรรมนี้เข้าไปชำระใจของเรา แล้วธรรมๆ คำว่า “ธรรม” ธรรมอะไร ธรรมคือเหตุและผลไง เหตุและผล อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เห็นไหม

“ทุกข์” ทุกข์อยู่ที่ไหน ทุกข์นี้ไม่เห็นเลย เห็นแต่อาการของทุกข์ ทุกข์แล้วน้ำตาไหลพราก มีแต่ความเจ็บช้ำน้ำใจ ทุกข์ๆๆๆ แล้วมันเกิดจากอะไร?

ทุกข์ เห็นไหม ทุกข์ควรกำหนด เหตุให้เกิดทุกข์ ตัณหาความทะยานอยากไง เราปฏิเสธ เราผลักไส สิ่งที่เกิดขึ้นมาในปัจจุบันนี้ มันเป็นกรรมของเรา เราสร้างมาอย่างนี้ ถ้าเราไม่สร้างมา เราเกิดเป็นคนได้อย่างไร มันตั้งอยู่ที่มันมาจากไหน มันมาที่มันอยู่ที่นี่ มันมาจากกรรมของเรา กรรมๆๆ กรรมอยู่ที่ไหน?

กรรมมันแฝงอยู่ที่จิต จิตนี้มันเป็นสถานะ มันเป็นภพ มันเป็นสถานะ มันเป็นธาตุ แล้วมันมีสภาวะกรรม เห็นไหม แล้วมันเคลื่อนไป เคลื่อนไปมาเกิดเป็นเราแล้วนั่งกันอยู่ที่นี่

คุณ คุณสถานะของคนก็ไม่เหมือนกัน สังคมก็ไม่เหมือนกัน ความเห็นก็ไม่เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติ ฟังธรรมก็ไม่เหมือนกัน ฟังปัจจุบันนี้ก็เหมือนกัน บางคนเข้าถึงซึ่งถึงน้ำใจมาก บางคนฟังแล้วจี้ไม่ ไม้ไม่ไม้ทำพิศุจน์สิ

คุณทางโลกเขาบอกเลย เขาบอกว่าจะต้องเชื่อถือสิ่งที่พิศุจน์ตรวจสอบได้ มันพิศุจน์ตรวจสอบได้จริงๆ อย่าเชื่อ อย่าเชื่อสิ่งที่เหนือการพิศุจน์ เห็นไหม แล้วเราพิศุจน์ได้อย่างไร มันอ่อนแอ คุณเด็กดี เด็กมันพิศุจน์ได้อย่างไร เด็กมันทำอะไรไม่ได้เลย เพราะเด็กใจมันอ่อนแอ เห็นไหม มันพิศุจน์ได้จริงๆ ถ้าพิศุจน์ได้จริงๆ มันจะแก้กิเลสได้จริงๆ

ถ้าผู้รู้ มันรู้ออกมาจากใจ ธรรมนี้มาจากไหน ธรรมนี้มาจากไหน ถ้าธรรมมาจากพระไตรปิฎก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจำมา ก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าเป็นกรรมของเรา มันพร้อมเสมอไง มันพร้อมเสมอ มันออกมาจากหัวใจ มันเกิดจากการกระทำ
ขึ้นมา เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของใจ การเปลี่ยนแปลงของใจนะ

ถ้าใจมันเปลี่ยนแปลงจากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน จากกัลยาณปุถุชน ถ้ามีอำนาจวาสนาย้อน
มาวิปัสสนาได้ นี่กัลยาณปุถุชน ปุถุชน กัลยาณปุถุชนต่างกันอย่างไร?

ปุถุชนคนหนาไปด้วยกิเลส มีอะไรผ่านมาข้างหน้าไปหมดเลย เป็นเหยื่อของสังคมไปทั้งหมด
เลย เพราะอะไร เพราะมันไปตามกระแสของโลก รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้
แห่งมาร ปุถุชนนะ บอกว่าสิ่งนั้นมันเป็นสิ่งที่บูชาเรา เป็นสิ่งที่สมบัติของเรา

แต่ถ้ากัลยาณปุถุชนบอกว่าบ่วงของมาร บ่วงของมาร เครื่องล่อของมาร มันจะไปยุ่งกับเขา
ทำไมล่ะ แต่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ใช้ไหม เราต้องพึ่งพาอาศัยในปัจจัยเครื่องอาศัย เราก็อาศัยเขา อาศัย
ด้วยความรู้เท่า อาศัยความรู้เท่าณะ เราอาศัยเขา เราเป็นเจ้านายเขา ถ้าเราไปเป็นข้าเขา เราจะไปถนอม
รักษาเขา เราอาศัยเขาได้นิดหน่อย แต่เขาจะใช้คุณสมบัติเขาเหยียบย่ำหัวใจเรา

ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชนมันจะเข้าใจสภาวะแบบนี้ แล้วมันปล่อยวางไว้อย่างนี้ จิตในเมื่อมันไม่มี
สิ่งเร้า คือสิ่งบ่วงของมาร พวงดอกไม้แห่งมารดึงไป จิตมันตั้งมั่น มันมีหลักมีเกณฑ์ เหมือนเรา ถ้าทำ
สมาธิกัน จิตมันตั้งมั่น มันมีปัญญาขึ้นมา มันเป็นหลักเป็นเกณฑ์ของมันขึ้นมา มันจะไม่ไปตามกระแส
โลก

ถ้ากัลยาณปุถุชน แล้วจิตมันน้อมขึ้นมา มันเป็นตัวของมันเอง แล้วน้อมไปวิปัสสนา มันเห็น
จากตาของใจ ถ้าใจมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันจะสะท้อนหัวใจมาก การเห็นของเรา
เห็นใหม่ เห็นแล้วก็เฉยๆ เห็นมันเป็นโลกียปัญญา มันสลดสังเวช มันสลดใจ

ธรรมสังเวชกับความสังเวชของโลกๆ ต่างกัน ธรรมสังเวชเพราะมันมีกระแสของธรรม ธรรม
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราบัญญัติกันขึ้นมา มันสะท้อนหัวใจของเรานะ ถ้ามัน
สะท้อนหัวใจของเรา นี่โศคาปัตติมรรค ถ้าเป็นโศคาปัตติมรรค เพราะต้องเป็นกัลยาณปุถุชนก่อน ถ้า
เป็นปุถุชนจะเห็นโศคาปัตติมรรคไม่ได้ เพราะอะไร?

เพราะมือมันสกปรก สิ่งสกปรก ใจเราสกปรก มันมีความเห็นของเราบวก ความเห็นของเรา ความเห็นของเรา ความรู้สึกของเราในหัวใจนี้ ต้องเป็นอย่างนี้ ต้องเป็นอย่างนี้.. มันคาดหมายทำกันไปก่อนไง แต่ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชน จิตมันเป็นสากล มันไม่มีเรา มันเป็นธรรมชาติ เพราะถ้ามันมีความคิดของเรา มันมีความเห็นของเรา มันจะเป็นสมาธิไม่ได้

สิ่งที่จิตมันสงบเข้ามาเป็นสมาธิ สมาธิเป็นสากล คุณิ เวลาคณะสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เข้าปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน อากาสนัญญาตนะ สิ่งที่ยังคณะสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นพระอรหันต์ เวลาจะปรินิพพาน ทำไมมาเข้าสมาบัติล่ะ?

สมาบัติอย่างนี้มันไม่ใช่ใจ เห็นไหม เพราะมันมีตัวใจอยู่ มันถึงเข้าสมาบัติได้ แล้วเวลาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะไปอยู่กับอาหารคาวรส เห็นไหม เข้าสมาบัติ ๘ ได้

“เจ้าชายสิทธัตถะเข้าสมาบัติ ๘ ได้ มีความรู้เหมือนเรา ให้เป็นศาสดาของเรา”

เจ้าชายสิทธัตถะไม่ต้องการเลย สิ่งนี้เป็นเรื่องโลกๆ แต่ถ้าเป็นปัญญาล่ะ?

สิ่งที่เป็นปัญญา ถ้าจิตมันสงบก่อน แล้วมันย้อนเข้าวิปัสสนา สิ่งวิปัสสนามันเข้ามาชำระกิเลส ใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาจะปรินิพพาน ทำไมต้องเข้าสมาบัติล่ะ ระหว่างรูปฌาน-อรุณ ฌาน แล้วจิตนี้ออกจากขันธ ท่านนิพพานตั้งแต่ตรงนั้นเลย สิ่งนี้เกิดขึ้นจากคนที่ไม่มิกิเลส

แต่ถ้าเรามีกิเลส คนเรานี้เป็นปุถุชน เข้าสมาบัติได้ สิ่งทีเข้าสมาบัติ ฤทธิชีไพรเวลาหะเหินเดิน ฟ้าไปเห็นสิ่งกระทบกันนี้เสื่อมหมดเลย เสื่อมเพราะอะไร เพราะกิเลสมันตัวเร้า เห็นไหม ปุถุชน กัลยาณปุถุชน ใจ

ถ้ากัลยาณปุถุชนไม่ได้วิปัสสนา มันก็จะไม่เห็นสิ่งใดๆ เลย แต่ถ้าเข้าสมาบัติได้ สิ่งทีเข้าสมาบัติได้ เข้านี้มันมีกำลัง มันเป็นอภิญญา สิ่งทีเป็นอภิญญานี้เป็นอนิจจัง สิ่งทีเป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ เพราะอะไร เพราะมันต้องรักษาไว้ ถ้าไม่รักษาไว้ มันจะเสื่อมสภาพ มันต้องรักษาไว้ มันเป็นความทุกข์อย่างหนึ่ง ต้องแบกหามไปอย่างหนึ่ง

ติดดี เราเป็นคนดี เราดีในความดีของเรา ความดีนี้มันติดหัวใจเรามาก เราแบกแต่ความดีของเรา แบกดีไปตลอด ก็แบกขึ้นไปก่อนหนึ่งใจ สิ่งต่างๆ อย่างนี้ถ้าเราย้อนกลับมา แล้วเราเข้าไปถึงวิปัสสนา ถ้าจิตมันเห็นนะ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันจะขนพองสยองเกล้า ขนพองสยองเกล้าเพราะมันสะเทือนกิเลส

ถ้ามันสะเทือนกิเลส การวิปัสสนาไปมันจะแยกแยะออกไป จากอुकคหนิมิตเป็นปฏิภาะ ความแยกส่วนขยายส่วน สิ่งต่างๆ นี้ไม่มีเลย สภาวะธรรมก็เห็นมันไม่มีเลย มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง สภาวะธรรมที่เกิดขึ้นมาแล้วเราแยกเข้ามา มันจะทำลายของมันขึ้นไป จิตทำลายเข้าไปถึงที่สุดแล้วมันปล่อยวางๆๆ ถึงที่สุดมันขาด เห็นใหม่ นี่สักกายทิฎฐิ ความเห็นผิด สักกายทิฎฐิคือเห็นผิดเท่านั้น เห็นผิดว่ากายนี้เป็นของเรา

กายนี้เป็นกายของเราโดยสมมุติ เราเกิดมาโดยกรรม กรรมพาให้เราเกิด เราจะได้แบบนี้มา เห็นใหม่ ดิน น้ำ ลม ไฟนี้เป็นมนุษย์ แล้วถ้าเขาเอาดิน น้ำ ลม ไฟมาทวนๆ ขึ้นมาเป็นคนใหม่ มันเป็นตุ๊กตาเห็นใหม่ มันเป็นหุ่นยนต์ มันไม่เป็นมนุษย์เพราะอะไร เพราะมันไม่มีจิตเข้าไปปฏิสนธิ จิตเข้าไปปฏิสนธิขึ้นมาแล้วเราวิปัสสนาของเรา จิตของเราทำของเรา เห็นใหม่ นี่ธรรม นี่ที่แสวงหากัน เราแสวงหากันอย่างนี้ เราแสวงหาทำบุญกุศลอย่างนี้ เพื่ออะไร เพื่อใจดวงนี้ไง เรานี้ เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านพูด เห็นใหม่ “จิตดวงนี้น่าสงสารมาก เรียกร้องการช่วยเหลือ แต่โลกเขาไม่รู้จักรช่วยเหลือกัน”

แต่ในปัจจุบันนี้เราเป็นคนหูตาสว่าง เราเองเป็นคนช่วยเหลือเรา เราช่วยเหลือจิตของเรา เอาจิตของเรามาเป็นพื้นฐาน มาสร้างสิ่งที่เป็นคุณงามความดี ปลุกโพธิ์ใจ ปลุกโพธิ์ขึ้นมาที่จิตเรา ความเห็นสว่างให้เกิดมาจากเรา เรานี้ช่วยเหลือเราโดยครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ ชี้นำนะ

แล้วเราพยายามฟื้นความรู้สึกของเราให้เข้ามากับธรรม ธรรมเหนือโลก ธรรมไม่ใช่โลก โลกเป็นโลกนะ โลกเขาคูติ บั๊จจัยเครื่องอาศัย แต่ธรรมคือความสุขใจ คือความพอใจ คือความตั้งมั่น แล้วจะไม่ไปตามกระแสโลก มันจะมีหลักมีเกณฑ์ของมัน

เราแสวงหากันอย่างนี้ มันถึงต้องมีทาน ศีล ภาวนา ถ้ายังปฏิบัติไม่ได้ก็อาศัยทานนี้เป็นพื้นฐาน เห็นไหม นายช่างหม้อ เขาจะปั้นหม้อปั้นไหเขา เขาต้องเตรียมดินของเขา เขาต้องนวดของเขา ทำของเขา นี่ของเรา ถ้าใจเราไม่มั่นคง เราก็เอาบุญกุศลนี้เพื่อนวดใจให้มันมีศรัทธา ให้มีความเชื่อ ให้มีความเข้มแข็ง ให้มีการควบคุมมันได้ ถ้าควบคุมได้ เราเป็นควบคุม เห็นไหม

ตอนนี้กิเลสควบคุมเรา กิเลสมันตัวอยากตัวเร้าเรา ถ้าธรรมควบคุมเรา ธรรมเข้ามาควบคุม ความรู้สึกของเราเข้ามาควบคุม เราควบคุมแล้วเราเป็นคนจัดการ เห็นไหม นี่มรรค มรรคคือการมีสติ ชอบ งานชอบ มันเป็นสัมมา สัมมาพยายามค้นคว้าเข้ามาในความรู้สึกของเรา เข้ามาในใจของเรา นี่ธรรมเกิดอย่างนี้ ในใจของเราจะเป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม เราช่วยเราเอง เราฉลาด

จากข้างนอกเข้ามานะ จากทาน ศีล ภาวนา จากการทำทาน การตั้งจิตของเราเพื่อประโยชน์กับเรา สิ่งนี้จะประโยชน์กับเรา นี่เราช่วยเหลือเรา เป็นที่พึ่งได้ เห็นไหม จากที่พึ่งข้างนอกมันพึ่งไม่ได้ เราถึงต้องชวนขวาย ต้องตะเกียกตะกาย ต้องหาที่พึ่งของเรา แล้วเราทำความสงบของใจ เห็นไหม นั่งอยู่เฉยๆ จิตสงบกลางหัวใจเรา นี่ที่พึ่งของเรา แล้วเกิดวิปัสสนาขึ้นมา จะเห็นการเป็นไปของมันนะ แล้วจะเห็นที่พึ่งจริงๆ

ธรรมะพึ่งได้จริงๆ ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์รวมอยู่ที่ใจของเรา นี่พุทธ โข ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ความรู้สึกในหัวใจของเรา เราหากันไม่เจอ กราบพระพุทธเจ้ากราบแต่ภายนอก พุทธะในหัวใจไม่มีใครพบเห็น ถ้าเราพบเห็นพุทธะของเรา เรากราบพุทธะของเรา เราชำระความสะอาดของพุทธะของเรา เราจะมีความสุขจริงๆ เราจะเข้าใจโลกหมดเลย โลกทั้งหมด

โลกนี้มีเพราะมีเรา ชีวิตมีเพราะมีจิต จิตมีเพราะมีร่างกาย มีลมหายใจ ลมหายใจขาดไปจิตไปไหน จิตมันก็เวียนไปในวัฏฏะ แต่ถ้าสิ้นกิเลสแล้ว พอลมหายใจขาด เห็นไหม สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ พอลมหายใจขาดดับ! เป็นอุปาทิเสสนิพพาน คือไม่มีเศษส่วน สุขส่วนๆ สุขที่ไม่มีอะไรสมมุติมาเจือปนเลย เอวัง